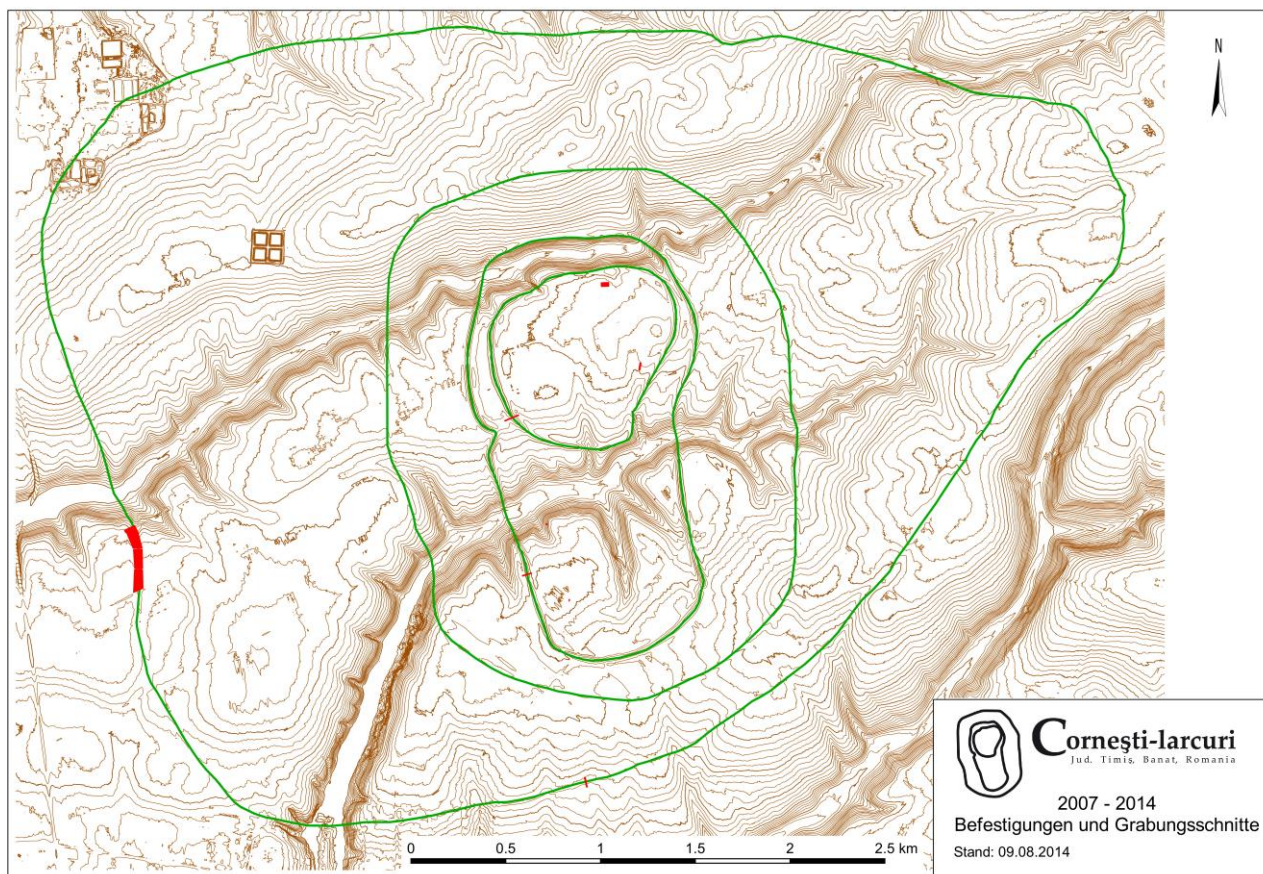

Fortificația de epoca bronzului de la Cornești-Iarcuri

Localizare

Imensa fortificație de pământ de la Cornești, cunoscută de localnici sub numele de *Iarcuri* (mai recent, și sub numele de *Dâmburile turcești*) se află situată în Câmpia de Vest, la aprox. 20 km nord de Timișoara.

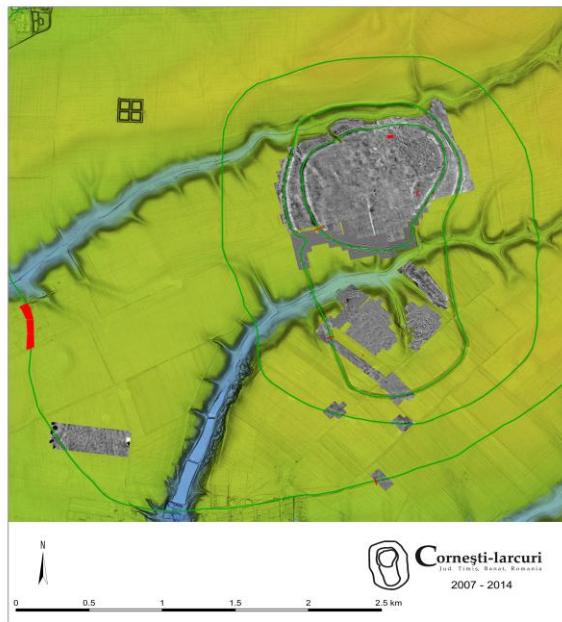
Istoricul cercetărilor și stadiul actual al cercetărilor arheologice

Imediat după cucerirea Banatului de către habsburgi, valurile de pământ de la Cornești-Iarcuri au atras atenția topografilor militari încă din anul 1720, devenind o prezență constantă pe hărțile din sec. XVIII-XX.

Disponerea concentrică a primelor trei ringuri a ridicat și primele întrebări privind perioada istorică în care au fost construite. Atribuită inițial popoarelor migratoare (mai precis, avarilor), fortificația de la Cornești-Iarcuri a fost cercetată sistematic abia în anul 1939, ocazie cu care s-a stabilit că, cel mai probabil, această fortificație aparține populațiilor din epoca bronzului (milen. II a.Chr.). Ca urmare a izbucnirii celui de-al doilea război mondial, cercetările arheologice au fost abandonate. În a doua jumătate a sec. XX, cercetările arheologice de la Cornești au fost împiedicate de lipsa unui buget care să permită nu numai cercetarea sistemului de fortificație dar și a așezărilor adiacente uriașei fortificații.

După o pauză de aproape șapte decenii, în toamna anului 2007, cercetarea arheologică a fortificației preistorice de la Cornești-Iarcuri a fost reluată în mod sistematic în cadrul unui colectiv format din arheologi din România și Germania. Noile surse de finanțare

au permis utilizarea tehnologiilor de datare și analiză precum analizele radiocarbon, XRF, analize palinologice etc. Multidisciplinaritatea cercetărilor arheologice de la Cornești-larcuri este ilustrată și de proiectul unui colectiv de cercetare format din geografi de la Freie Universitat din Berlin care, ncepnd din anii 2014-2015 s-a alăturat echipei de arheologi i au studiat arealul cunoscut i sub numele de Cmpia Vingi. n paralel cu săpăturile arheologice, au fost efectuate i periegheze, cartndu-se într-un mod sistematic, concentraiile de artefacte arheologice.

Baza de date a proiectului de cercetare conine, alături de informaiile tiinifice obinute din teren, i informaiile care provin din analiza artefactelor, att din punct de vedere cantitativ ct i din punct de vedere cronologic i al atribuirii culturale. Acestor informaii se adaugă fotografiile aeriene recente, hrile din sec. XVIII-XX pe care apare fortificația preistorică de la Cornești, precum i scanarea LiDAR, pe o suprafa de 31 km².

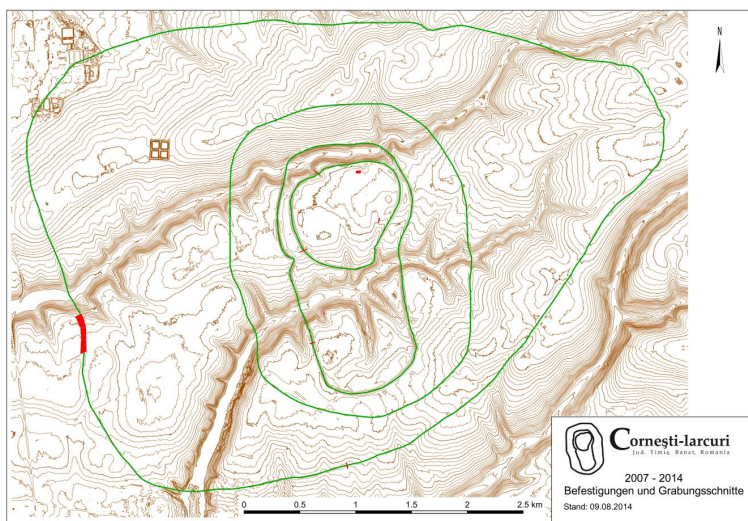
Rezultatele cercetărilor arheologice din 2007-2015

n perioada 2007-2015 cercetările arheologice au însumat peste 17.500 m². n cadrul acestor săpături, au fost secionate valurile de pământ care au delimitat Incintele I, II i IV, valul de pământ al Incintei III urmnd a fi cercetat în viitorul apropiat. Alături de cercetarea sistemului de fortificație de la Cornești-larcuri, au fost cercetate cteva structuri identificate pe planurile furnizate de scanarea geomagnetică.

Noile cercetări arheologice, departe de a lămuri complexitatea aezrii fortificate de la

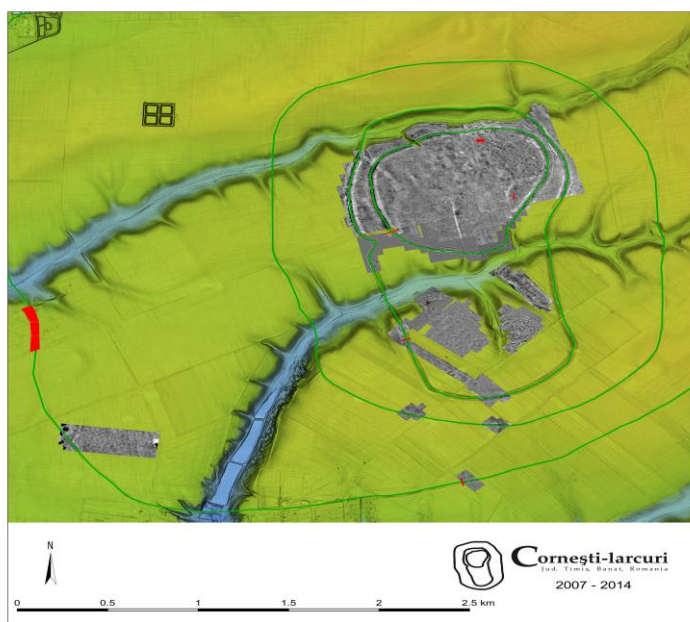

Cornești-larcuri, a adus informaii substaniale privind atribuirea cronologică i culturală a acestui monument arheologic, unic în preistoria Europei. Fortificația de la Cornești-larcuri se datează în a doua jumătate a mileniului II a.Chr. (1500-1000 a.Chr.), fiind construită de comunitile culturii Cruceni-Belegiș. Dei nu au fost descoperite evidene arheologice care să indice vreun atac din exterior, sfritul fortificației este unul violent, fiind incendiat către sfritul mileniului II a.Chr. Motivele care au dus la această distrugere sunt un obiectiv al viitoarelor cercetări arheologice.

Atât fotografiile aeriene și satelitare, cât și scanarea LiDAR, au evidențiat existența unui al patrulea val de pământ, în prezent aplatizat aproape complet. Existența lui a fost confirmată atât de scanările geomagnetice cât și de săpăturile arheologice din anii 2011 și 2013. Astfel, se poate afirma cu certitudine că fortificația de la Cornești-Iarcuri este formată din patru valuri de pământ concentrice. Dintre acestea sunt încă vizibile valurile de pământ ale Incintelor I și II și doar parțial, cele care delimitează Incintele III și

IV. Adunate laolaltă, cele patru valuri de pământ însumează peste 33 km, suprafața totală circumscrisă de valul Incintei IV fiind de aprox. 1.765 ha.

Valurile de pământ care au format sistemul de apărare al fortificației au fost fixate cu ajutorul unor structuri de lemn, compartimentate. Aceste valuri de pământ au avut înălțimi variabile, cuprinse între aprox. 3 m și 6 m. Cercetările arheologice au surprins o evoluție graduală a tehnicilor de construcție, constatându-se, în cazul Incintelor I și II, chiar și o etapă de reparare a acestora (către sfârșitul milen. II a.Chr.). În fața acestor valuri de pământ au existat șanțuri de apărare a căror adâncime a variat între 2,50 m și 4,70 m. Pe tot parcursul existenței acestei fortificații, șanțurile de apărare au fost curățate periodic de colmatările provocate de apele pluviale

În paralel cu cercetarea valurilor de pământ, în interiorul Incintelor I și II au fost efectuate și săpături arheologice. Obiectivul acestora a fost datarea urmelor de locuire surprinse atât în cercetările de teren (periegeze sistematice) cât și de planurile furnizate de scanarea geomagnetică. În cadrul acestor cercetări, au fost dezvelite mai multe locuințe de suprafață aparținând culturii Cruceni-Belegiș. Alături de complexele datate în a doua jumătate a mileniului II a.Chr., au fost descoperite și complexe aparținând eneoliticului (cultura Tiszapolgár) cât și primei epoci a fierului.

Concluzii

Prin dimensiunile uriașe, fortificația de la Cornești-Iarcuri este, foarte probabil, cea mai mare fortificație de epoca bronzului din Europa. Dispunerea acestei fortificații pe o suprafață brăzdată de văile adânci ale pârâurilor Carani și Valea Lacului („Valea Pistrui”), ridică legitima întrebare dacă această fortificație a avut doar un rol pur defensiv sau unul mai complex. Cele două văi care brăzdează fortificația sunt vulnerabilități ale sistemului de apărare, fără a mai menționa și lungimea liniilor defensive care necesitau un număr imens de apărători.

Trăinicia valurilor de pământ și adâncimea șanțurilor de apărare nu lasă loc de îndoială că fortificația de la Cornești-Iarcuri a avut și un rol defensiv, însă, nu este exclus ca această fortificație să fie și o construcție cu un important rol de prestigiu pentru elitele războinice de la sfârșitul epocii bronzului, din nordul Banatului. Nu ar fi exclus ca poziționarea acestei fortificații, între râurile Timiș și Mureș care, foarte probabil, au fost cândva căi secundare de acces către zonele cuprifere din Munții Banatului și zonele bogate în sare din Transilvania, să fi fost aleasă în vederea unui rol de control al acestor rute. În acest context, alături de controlul pe care l-a exercitat această fortificație, dimensiunea uriașă a fortificației a avut și un rol de prestigiu al elitei care controla accesul.

Fără îndoială, fortificația de epoca bronzului de la Cornești a fost construită cu ajutorul unui număr considerabil de indivizi, proveniți, foarte probabil, din mai multe comunități. Coordonarea constructorilor precum și aprovizionarea lor cu materiale, unelte și hrană, presupune existența unei elite având în vârf un lider capabil să coordoneze acest efort. Din acest punct de vedere, cercetarea fortificației de la Cornești-Iarcuri este deosebit de importantă pentru înțelegerea prefacerilor sociale și economice de la sfârșitul epocii bronzului în sud-estul Europei.

Instituție organizatoare: Muzeul Banatului Timișoara

Partener: Johann Wolfgang Goethe-Universität Frankfurt am Main, Museum für Vor-und Frühgeschichte der Staatlichen Museen zu Berlin

Finanțator: Muzeul Banatului Timișoara, Johann Wolfgang Goethe-Universität Frankfurt am Main, Museum für Vor-und Frühgeschichte der Staatlichen Museen zu Berlin

Responsabil științific: arhg. dr. Alexandru Szentmiklosi

Colectiv de cercetare: arhg. dr. Anthony Harding, arhg. dr. Bernhard S. Heeb, arhg. dr. Rudiger Krause, arhg. Andrei Bălărie, arhg. Andrei Georgescu